

Suomalaisen Tiedeakatemian toimintakertomus

HALLITUS JA PÄÄSIHTEERI

Vuosi 2018 oli Suomalaisen Tiedeakatemian 111. toimintavuosi.

Tiedeakatemian hallituksen esimiehenä 2018 toimi Risto Nieminen ja varaesimiehenä Anna Mauranen. Hallituksen varainhoitajana jatkoi Pekka Ilmakunnas, humanistisen osaston sihteerinä Erkki Hollo ja matemaattis-luonnontieteellisen osaston sihteerinä Olavi Nevanlinna. Vuosijäsenenä jatkoivat Arto Haapala, Maria Lähteenmäki ja Merja Penttilä. Uutena vuosijäsenenä 2018 aloitti Elina Ikonen. Tiedeakatemian hallitus kokoontui vuoden aikana 11 kertaa. Pääsihteerinä jatkoi Pekka Aula.

Tiedeakatemian hallituksen jäsenet muodostivat kertomusvuonna Emil Öhmannin Säätiön ja Hilkka ja Otto Brusiinin Säätiön hallitukset.

Toimintavuonna työskennelleiden hallituksen nimittämien toimikuntien ja työryhmien kokoonpanot olivat:

- Omaisuudenhoitotoimikunta: Risto Nieminen (puheenjohtaja), Anna Mauranen,

Pekka Ilmakunnas, Erkki Hollo (sihteerinä), Pekka Aula ja Kati Eriksson.

- Palkintotoimikunta: Risto Nieminen (puheenjohtaja), Olavi Nevanlinna, Erkki Hollo, Maria Lähteenmäki ja Merja Penttilä.
- Julkaisutoimikunta: Olli Martio (puheenjohtaja), Jaakko Hämeen-Anttila (Humaniora-sarjan päätoimittaja), Pekka Hakamies (FFC-sarjan päätoimittaja) ja pääsihteerinä Pekka Aula. Toimikunnan sihteerinä toimi Mika Koskenoja (Mathematica-sarjan toimitussihteerinä).
- Emil Aaltosen rahaston hoitokuntana jatkoi Olavi Nevanlinna, Pekka Ilmakunnas ja Maria Lähteenmäki.

Humanistisen osaston valintatoimikunnassa toimivat syyskokoukseen 2018 asti Henry Bacon, Risto Heiskala, Seppo Honkapohja, Petri Karonen puheenjohtajana, Jari Lavonen, Tuula Linna, Virpi Mäkinen ja Päivi Pahta. Syyskokouksessa vaihtuivat Honkapohja ja Linna. Uusiksi valintatoimi-

Osastojen sihteerit Erkki Hollo ja Olavi Nevanlinna toimivat hallituksessa viimeistä kauttaan vuonna 2018. Molemmilla oli pitkä ura hallituksessa.

kunnan jäseniksi syyskokous valitsi Marja-Liisa Helasvuon ja Outi Merisalon.

Matemaattis-luonnontieteellisen osaston valintatoimikunnassa toimivat syyskokoukseen 2018 asti Eva-Mari Aro, Kimmo Kaski, Erkki Korpimäki, Hannu Koskinen, Markku Leskelä puheenjohtajana, Kaisa Nyberg, Vieno Piironen ja Heikki Ruskoaho. Syyskokouksessa vaihtuivat Aro ja Ruskoaho. Uusiksi valintatoimikunnan jäseniksi syyskokous valitsi Juha Keren ja Asla Pitkäsen.

Tiedeakatemia yhitydessä toimivan Matematiikan rahaston johtosääntöä tarkistettiin toimikauden aikana.

APURAHAT

Vuonna 2018 Suomalainen Tiedeakatemia jakoi apurahoina hieman yli 2 miljoonaa euroa. Jatkokoulutusapurahojen suuruus oli 25 000 euroa. Pääosa apurahoista suuntautui jatkokoulutukseen. Kaikille Suomessa työskenteleville apurahan toh-

toriopintoihin saaneille myönnettiin lisäksi 1 600 euron yliopistokorvaus, jonka Tiedeakatemia maksaa suoraan yliopistolle. Henkilökohtaisia apurahoja ei myönnetty Tiedeakatemia jäsenille.

Apurahat arvioivat Tiedeakatemia hallituksen nimeät asiantuntijat, jotka edustavat korkeinta asiantuntemusta aloillaan. Asiantuntijalausuntojen pohjalta apurahoista päätti Tiedeakatemia hallitus. Tiedeakatemia hallinnoimien rahastojen ja säätiöiden apurahakäsittelyssä on huomioitu apurahojen arvioijien ja päätösten tekijöiden mahdolliset jäävydet.

Kertomusvuonna Vilho, Yrjö ja Kalle Väisälän rahastosta jaettiin apurahoja matemaattis-luonnontieteellisille tutkimusaloille 54. kerran. Apurahoja ja yliopistokorvauksia jaettiin noin 1,4 miljoonaa euroa (2017 1,4 miljoonaa). Rahastoon tuli yhteensä 375 (420) hakemusta, kokonaissummaltaan noin 7,8 (8,5) miljoonaa euroa.

SUOMALAISEN TIEDEAKATEMIAN HALLITUS VUONNA 2018

Jäsen	Tehtävä	Toimikausi
Risto Nieminen	esimies	2018–2019
Anna Mauranen	varaesimies	2018–2019
Pekka Ilmakunnas	varainhoitaja	2014–2018
Erkki Hollo	humanistisen osaston sihteeri	2014–2018
Olavi Nevanlinna	matemaattis-luonnontieteellisen osaston sihteeri	2014–2018
Arto Haapala	vuosijäsen	2018 (2. kausi)
Maria Lähteenmäki	vuosijäsen	2018 (2. kausi)
Merja Penttilä	vuosijäsen	2018 (2. kausi)
Elina Ikonen	vuosijäsen	2018 (1. kausi)

Apuraha Väisälän rahastosta myönnettiin 77 (53) hakijalle. Näistä 45 (50) sai 25 000 euron suuruisen jatkokoulutusapurahan, joka edellyttää päätoimista tieteellistä työtä yhden vuoden ajan. Lisäksi myönnettiin osavuotinen jatkokoulutusrahoitus 13 saajalle. Lisäksi neljälle saajalle myönnettiin jatkokoulutusapurahan yhteydessä matka-apuraha. Apurahoja lyhyisiin tutkimusvierailuihin ulkomaille myönnettiin 19 (2), yhteensä 41 590 (5 700) euroa.

Vuonna 2018 Suomalainen Tiedeakatemia jakoi apurahoina hieman yli 2 miljoonaa euroa

Eino Jutikkalan rahasto jakoi 11. keran humanistiseen tutkimukseen tarkoitettuja apurahat. Haku kattoi kaikki Tiedeakatemiaan humanistisen osaston alat. Rahastoon tuli yhteensä 458 (vuonna 2017 675) hakemusta, kokonaissummaltaan hieman yli 10 (16) miljoonaa euroa.

Apurahoja myönnettiin 22 (23) kappaletta, kokonaissumman ollessa yhteensä noin 437 000 (438 000) euroa. Tohtoripintoihin myönnettiin 17 (16) apurahaa. Lyhyisiin tutkimusvierailuihin ulkomaille myönnettiin viisi apurahaa, yhteensä 37 400 euroa.

Tiedeakatemiaan Matematiikan rahastosta maksettiin apurahoja ja palkintoja runsaat 45 000 (52 000) euroa. Tiedeakatemiaan hallinnoima Emil Öhmannin säätiö jakoi apurahoina 50 000 (57 000) euroa. Hilikka ja Otto Brusiinin säätiö myöntää apurahoja joka toinen vuosi: vuonna 2018 myönnettiin 30 000 euroa (v. 2016 29 860).

Tiedeakatemia osallistui vuonna 2018 kolmatta vuotta Säätiöiden ja rahastojen

neuvottelukunnan post doc -pooliin 150 000 eurolla. Vuoden aikana Väisälän rahastosta myönnettiin 141 000 ja Jutikkalan rahastosta 50 000 euroa. 2018 aikana siis jaettiin enemmän kuin 150 000 euroa, koska mukana oli aiemmin jaettu, mutta peruuntuneita post doc -poolin apurahoja.

PALKINNOT

Suomalaisen Tiedeakatemiaan vuoden 2018 kunniapalkinto, suuruudeltaan 30 000 euroa, myönnettiin akateemikko Eva-Maria Arolle tunnustukseksi hänen suurista tieteellisistä ansioistaan. Arolle myönnettiin myös Tiedeakatemiaan mitali nro 30.

Kuudetta kertaa jaettava Suomalaisen Tiedeakatemiaan humanistipalkinto, suuruudeltaan 15 000 euroa, myönnettiin apulaisprofessori Maria Lasonen-Aarniolle Helsingin yliopistosta.

Tiedeakatemiaan vuoden 2018 Väisälän palkinnot saivat professori Tero Heikkilä Jyväskylän yliopistosta, professori Jani Lukkarinen Helsingin yliopistosta ja professori Otso Ovaskainen Helsingin yliopistosta. Palkinnot myönnettiin 19. keran. Palkinnot olivat suuruudeltaan 15 000 euroa.

TILAISUUDET JA TAPAHTUMAT

Suomalainen Tiedeakatemia järjesti vuoden 2018 aikana perinteiseen tapaan avoimia yleisötilaisuuksia eli teemailtoja joka kuukauden toisena maanantaina kesäkuukausia ja tammikuuta lukuun ottamatta. Kertomusvuonna teemaillat olivat osa Suomalaisen Tiedeakatemiaan 110-vuotisjuhlavuoden kunniaksi järjestettyä seminaarisarjaa Tiede ja ihmisen elämä.

Toukokuussa Tiedeakatemiaan järjesti teemapäivän Tampereella. Jäsenet vierai-

Suomalainen Tiedeakatemia järjesti perinteiseen tapaan avoimia yleisötilaisuuksia eli teemailtoja. Joulukuun teemaillassa aiheena oli Tiede ja raha, tilaisuudessa esitelmän piti professori Yrjö Neuvo.

livat Emil Aaltosen säätiön tiloissa. Ilta-päivällä järjestettiin Tampereen yliopistolla avoin yleisötilaisuus *Soten tie – mitä jokaisen tulisi tietää uudistuksesta*. Tilaisuus oli osa Tiede ja ihmisen elämä -seminaarisarjaa.

Tiedeakatemian osastojen kokoukset järjestettiin maaliskuun teemailan yhteydessä, vuosijuhla huhtikuussa ja syyskokous marraskuussa. Helmikuussa teemailan yhteydessä järjestettiin ylimääräinen kokous, missä päätettiin valittavien uusien jäsenten määrä keväälle 2018 ja joulukuussa järjestetyssä ylimääräisessä kokouksessa valittavien jäsenten määrä keväälle 2019.

Tiedeakatemian ryhmät järjestivät vuoden aikana yhden yleisölle avoimen tilaisuuden. Kemian ryhmä järjesti huhtikuussa *Chemistry in Finland 2018 – Solutions to*

Major Challenges -seminaarin Tieteiden talolla.

Tiedeakatemian, Suomen Tiedeseuran, Ranskan Suomen instituutin, Ranskan Suomen-suurlähetystön ja Ranskan korkeakoulutuksen, tutkimuksen ja innovaation ministeriön yhteisen Maupertuis-ohjelman puitteissa järjestettiin touko- ja kesäkuun taitteessa Tampereella kaksipäiväinen symposium *Culture in Political Context – Theorizing Engagements in Contemporary Societies*. Pääpuhujana tilaisuudessa oli ranskalainen professori Laurent Thévenot. Ohjelmaan kuuluva toinen tilaisuus järjestettiin elokuussa, jolloin Helsingissä järjestetyssä luentotilaisuudessa pääpuhujana oli professori Claire Voisin.

Lokakuussa osallistuttiin Nobel-keskustelutapahtumaan Sanomatalon Me-

diatorilla yhdessä muiden tiedeakatemioiden ja Helsingin Sanomien kanssa.

Lokakuussa järjestettiin Tiedeakatemioiden 110-vuotisjuhlan kunniaksi Tiedegaala 2018 Vanhalla ylioppilastalolla.

Marraskuussa järjestettiin yhdessä CoFA:n kanssa kansainvälinen *Europe on Test: Union and Disunion* -seminaari Säätytalolla.

Joulukuussa Tiedeakatemia osallistui AI Day -tapahtumaan Dipolissa omalla paneelillaan *Societal Impact of AI*. Paneelin puheenjohtajana toimi Risto Nieminen ja alustajina toimivat professorit Petri Ylikoski, Aki Vehtari ja Petri Myllymäki sekä toimitusjohtaja Meeri Haataja.

Tiedeakatemia osallistui myös Tieteen Päivien 2019 suunnitteluun. Ohjelmatoimikunnassa Tiedeakatemiaa edusti Maria Lähteenmäki ja ohjausryhmässä Pekka Aula.

Lista tilaisuuksista löytyy liitteestä 1 sivulta 48.

TIEDEAKATEMIOIDEN YHTEISTYÖ

Suomen Tiedeakatemit -yhteistyöneuvosto CoFA aloitti toimintansa 1.1.2018. Suomen Tiedeakatemian vastuukatemia on Suomalainen Tiedeakatemia. Suomen Tiedeakatemit on tärkeä osa Suomen tiedeakatemiajärjestelmän uudistumista ja suuntautumista tulevaisuuteen. Sopimuksen puitteissa tiedeakatemit osallistuvat yhä vahvemmin kansallisen tiedeyhteisön kehittämiseen ja sen kansainvälistymiseen. Risto Nieminen toimi kertomuskaudella CoFA:n johtoryhmän varapuheenjohtajana ja Anne Mauranen hänen varajäsenenään.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Suomalaisen Tiedeakatemioiden yhteyksiä kansainvälisiin tiedejärjestöihin hoidettiin

pääsääntöisesti tiedeakatemioiden yhteiselimen CoFA:n kautta. CoFA:n johtoryhmän jäsenenä toimi esimies ja hänen varamiehenään varaesimies. Johtoryhmään

Suomen Tiedeakatemit yhteistyöneuvosto CoFA aloitti toimintansa 1.1.2018 vastuukatemiaanaan Suomalainen Tiedeakatemia

kuului myös pääsihteeri ilman päätäntäoikeutta. CoFA:n kansainvälisten asioiden toimikunnassa Tiedeakatemiaa edustivat Olavi Nevanlinna ja varaesimies.

Suomalaisen Tiedeakatemioiden jäseniä oli luottamustehtävissä useissa kansainvälisissä tiedeorganisaatioissa: EASACissa Eva-Mari Aro ja Jari Valkonen, ISC:ssä Olavi Nevanlinna, Kansainvälisessä ihmisoi-keusverkostossa Jukka Kekkonen, ALLEA:ssa Krista Varantola ja Euro-CASEssa Olavi Nevanlinna. Aro valittiin EASACin varapresidentiksi Tiedeakatemioiden esityksestä.

Uusista kansainväliseen toimintaan liitetyistä yhteistyömuodoista käytiin neuvotteluja muun muassa Ranskan Suomen suurlähetystön kanssa.

Pääsihteeri osallistui STS Forumin vuosikokoukseen sekä tiedeakatemioiden presidenttien tapaamiseen Kiotossa Japanissa lokakuussa. Pääsihteeri osallistui marraskuussa INGSAn konferenssiin Tokiossa Japanissa.

Tiedeakatemia esitti kertomusvuonna ehdokkaan The Keio Medical Science Prize, Gad Rausing Priset ja Abel Prize -palkintojen ja suomalaisille naisille suunnatun innovaatiopalkinnon saajaksi.

Suomalaisen Tiedeakatemiaan huhtikuun kevätkokouksessa valituille uusille jäsenille luovutettiin jäsendiplomit syyskuun uusien jäsenten illassa.

JÄSENET

Vuoden 2018 lopussa Suomalaisella Tiedeakatemialla oli 754 kotimaista ja 182 ulkomaista jäsentä.

Kevätkokouksessa 20. huhtikuuta Tiedeakatemiaan valittiin 26 uutta kotimaista jäsentä ja 6 ulkomaista jäsentä.

Uusiksi jäseniksi matemaattis-luonnontieteelliseen osastoon valittiin Jaana Bäck (Helsingin yliopisto), Jukka Corander (University of Oslo ja Helsingin yliopisto), Risto Korhonen (Itä-Suomen yliopisto), Kristiina Kruus (VTT), Ari Laaksonen (Ilma-

tieteen laitos), Peter Liljeroth (Aalto-yliopisto), Peter Lund (Aalto-yliopisto), Kari Majamaa (Oulun yliopisto), Mikko Mönkkönen (Jyväskylän yliopisto), Minna Palmroth (Helsingin yliopisto), Heli Peltola (Itä-Suomen yliopisto), Hannu Pöysä (Luonnonvarakeskus), Mika Sillanpää (Lappeenrannan teknillinen yliopisto) ja Olli Vapalahti (Helsingin yliopisto).

Humanistiseen osastoon valittiin uusiksi jäseniksi Anneli Anttonen (Tampereen yliopisto), Ilkka Arminen (Helsingin yliopisto), Jaakko Husa (Helsingin yliopis-

to), Helmi Järviluoma-Mäkelä (Itä-Suomen yliopisto), Sari Kivistö (Tampereen yliopisto), Timo Koivurova (Lapin yliopisto), Marja-Kristiina Lerkkanen (Jyväskylän yliopisto), Jari Ojala (Jyväskylän yliopisto), Heikki Patomäki (Helsingin yliopisto), Juha Räikkä (Turun yliopisto), Katariina Salme-la-Aro (Helsingin yliopisto) ja Mikko Sams (Aalto-yliopisto).

Suomalaisen Tiedeakatemian ulkomaisiksi jäseniksi valittiin G. Steven Bova (Tampereen yliopisto), Arnulf Deppermann (University of Mannheim, Saksa), Paul Greenlees (Jyväskylän yliopisto), Tomas Hökfelt (Karolinska Institutet, Ruotsi), Hiroshi Imahori (Kyoto University, Japani) ja Irina Takala (Petrozavodsk State University, Venäjä).

Tiedeakatemian varsinaisten jäsenten joukosta poistuvat Antti Eskola, Seppo Huovila, Veikko Hyvönen, Heikki Kirkinen, Tuomo Martikainen, Juhani Pietarinen, Matti Rissanen, Marja Simonsuuri-Sorsa, Kalevi Tamminen, Jussi Timonen ja Veijo Virsu.

Tiedeakatemian tietoon on tullut, että ulkomaisten jäsenten joukosta ovat poistuneet Carl-Gustaf Andrén ja Helmut Wolff.

NUORTEN TIEDEAKATEMIA

Vuosi 2018 oli Nuorten Tiedeakatemian (Young Academy Finland YAF) ensimmäinen kokonainen toimivuosi. Nuorten Tiedeakatemian perustarkoituksena on edistää tiedettä erityisesti nuorten, tieteellisen uransa alkuvaiheessa olevien tutkijoiden näkökulmasta. Nuorten Tiedeakatemian hallituksen puheenjohtaja toimi Tommi Himberg Aalto-yliopistosta. Toimintavuonna Nuorten Tiedeakatemiassa oli kaikkiaan 54 jäsentä.

Nuorten Tiedeakatemian perustamiseen vaikutti keskeisesti Emil Aaltosen Säätiön miljoonan euron lahjoitus Nuorten Tiedeakatemian perustamiseksi Suomalaiseen Tiedeakatemiaan. Lahjoituksen pohjalta perustettiin Emil Aaltosen erillisrahasto.

NUORTEN AKATEMIAKLUBI

Toimintansa 2009 aloittanut Nuorten Akatemiaklubi kokoontui vuonna 2018 kahdeksan kertaa Tiedeakatemian Väisälä-salissa. Keskustelut ja esitelmät ovat nähtävissä Tiedeakatemian Youtube-kanavalla. Vuoden 2017 lopulla Akatemiaklubi yhdistettiin osaksi Nuorten Tiedeakatemian toimintaa, ja toiminta jatkui nimellä Nuorten Tiedeakatemian akatemiaklubi.

JULKAISUTOIMINTA

Vuonna 2018 Suomalainen Tiedeakatemia julkaisi *Annales Academiae Scientiarum Fennicae Mathematica, Humaniora* ja *Folklore Fellows' Communications* eli *FFC-sarjoja*, joissa julkaistiin yhteensä 71 tutkimusta. Lisäksi ilmestyivät *FF Network* -tiedotuslehti ja Tiedeakatemian vuosikirja suomeksi ja englanniksi. *Mathematica-sarjan* julkaisut sekä vuosikirjat ovat vapaasti saatavilla.

Tiedeakatemian julkaisutoimikunnan puheenjohtajana toimi *Mathematica-sarjan* päätoimittaja Olli Martio. Muita jäseniä olivat Jaakko Hämeen-Anttila (*Humaniora-sarjan* päätoimittaja), Pekka Hakamies (*FFC-sarjan* päätoimittaja) ja Pekka Aula. Toimikunnan sihteerinä toimi Mika Koskenoja (*Mathematica-sarjan* toimitussihteerinä). Julkaisutoimikunta piti vuoden aikana kolme kokousta.

Tiedeakatemian julkaisutoiminnan valtionavustus oli 121 000 (vuonna 2017

127 000) euroa ja julkaisujen myyntituotot 26 975,35 euroa (21 284,54). Tiedeakatemian tieteellisen kirjallisuuden vaihtotoimintaa hoitaa Tieteellisten seurain valtuuskunnan vaihtokeskus. Vuoden 2018 lopussa Tiedeakatemiassa oli 318 (345) ulkomaista vaihtokumppania, ja vaihtoon lähetettiin yhteensä 918 (604) julkaisua.

Suomalaisen Tiedeakatemian ja Suomen Tiedeseuran yhteinen julkaisufoorumi kokoontui kerran. Uudeksi puheenjohtajaksi seuraavalle kolmivuotiskaudelle valittiin Tiedeseuran edustaja Niklas Bruun. Sihteerinä toimii Mathematica-sarjan toimittaja Mika Koskenoja. Suomalaista Tiedeakatemiaa edusti Olli Martio.

STRATEGIATYÖ

Hallitus jatkoi 2015 aloitettua Tiedeakatemian strategiatyötä kahdessa kokouksessa. Strategiaa toteutettiin painottamalla toimintaa Tiedeakatemiassa valituille neljälle painopistealueelle: Korkeatasoisen tieteen tunnettuuden ja vaikuttavuuden edistäminen yhteiskunnassa, nuorten lahjakkaiden tieteentekijöiden tukeminen, tieteen ja tutkimuksen kansainvälisyyden vahvistaminen, oman organisaation jalostaminen ketteräksi ja aktiiviseksi. Nämä painopistealueet näkyivät vahvasti vuoden 2018 toiminnassa, joka oli kolmivuotisen strategiakauden viimeinen vuosi.

VIESTINTÄ

Toimintavuonna Tiedeakatemian viestintä painottui omaan sähköiseen mediaan. Pääfoorumeina olivat kotisivut, Twitter-tili, Facebook-sivut ja Youtube-kanava. Ulkoista viestintää tehostettiin edelleen tiedotus- ja viestintäpalvelun käytöllä ja aktiivisella si-

dosryhmätoiminnalla. Ansaitun julkisuuden seuranta jatkettiin mediaseurannan työkalulla. Toinen painopistealue oli tiedeviestinnässä, eritoten tutkitun tiedon ja tieteeseen liittyvän vaikuttajaviestinnän alueilla. Tiedeakatemian julkinen näkyvyys lisääntyi edellisvuoteen verrattuna eritoten sosiaalisen mediassa ja ammattilehdistössä.

Tieteen tunnettuuden ja vaikuttavuuden edistämiseksi tuotettiin podcast EASACin metsäraportin pohjalta sekä tuettiin Etelämantereella tehtävän suomalaisesta tutkimustyöstä kertovan dokumentin tekemistä. Jälkimmäinen näkyi myös loppuvuodesta päivityksinä sosiaalisessa mediassa. Lisäksi tehtiin yhteistyötä Yle Radio Suomen kanssa ohjelmasarjan ”Havainto- ja ihmisestä” puitteissa. Suomalainen Tiedeakatemian oli mukana auttamassa sarjan toimittajaa löytämään asiantuntijoita tuomaan tutkimustietoa sarjan teemoihin liittyen.

Sisäisessä työviestinnässä jatkettiin verkkopohjaisten viestintä- ja yhteistyöalustojen kehittämistä ja käyttöönottoa.

TALOUS JA OMAISUUDENHOITO

Tiedeakatemian hallituksen neuvoa antavana elimenä talousasioissa toimii omaisuudenhoitotoimikunta. Omaisuudenhoitotoimikuntaan kuuluivat Risto Nieminen, Anna Mauranen, Pekka Ilmakunnas, Erkki Hollo sekä Pekka Aula. Asiantuntijajäsenenä oli alkuvuonna Timo Viherkenttä ja loppuvuonna Kati Eriksson. Toimikunta kokoontui vuoden aikana kerran. Salkunhoitajina vuonna 2018 toimivat Nordea ja Evli. Varainhoito perustui vuonna 2017 päätettyyn Tiedeakatemian, sen rahastojen sekä Tiedeakatemian hallinnoimien säätiöiden sijoitusstrategiaan.

Vuonna 2018 tuettiin Etelämantereella kuvattavan, suomalaisesta tutkimustyöstä kertovan dokumentin tekemistä. Tutkimusmatkat ovat osa Suomalaisen Tiedeakatemian historiaa 1900-luvun alkuvuosikymmeniltä, jolloin Tiedeakatemia tuki esimerkiksi maantieteilijä Väinö Auerin retkikunnan matkaa Tulimaahan. Dokumentaristin työtä pystyi seuramaan Tiedeakatemian sosiaalisen median kanavissa.

Vuoden 2018 lopussa Tiedeakatemian ja sen rahastojen varallisuus oli yhteensä noin 125,5 miljoonaa euroa (edellisen vuoden lopussa 140,7 miljoonaa euroa). Lisäksi Tiedeakatemian hallinnoimien säätiöiden varallisuus oli vuoden 2018 lopussa 3,5 miljoonaa euroa. Väisälän rahasto on omistanut Tiedeakatemian toimitilan Mariankatu 5:ssä. Joulukuussa 2018 Väisälän ja Jutikkalan rahastot ostivat rakennuksen muut toimistohuoneistot, joten nyt kaikki Mariankatu 5:n huoneistot ovat Tiedeakatemian omistuksessa. Kiinteistön kirjanpitoarvo on vajaa 3 miljoonaa euroa. Vuoden 2018 lopulla tapahtunut yleinen pörssikurssien voimakas lasku ja vuoden aikana

tapahtunut Vaisala Oyj:n pörssikurssin lasku yli 20 %:lla vaikuttivat omaisuuden arvoa alentavasti. Koko varallisuuden tuotto, sisältäen osingot, korot ja omaisuuden arvon muutokset (pl. kiinteistöt), oli kertomusvuonna ilman Vaisala Oyj:n osakkeita noin -5 % (edellisenä vuonna noin 7 %). Vaisala Oyj:n osakkeet mukaan lukien omaisuuden tuotto oli noin -9 % (edellisenä vuonna noin 16 %).

Tiedeakatemian vuoden 2018 tilien ja hallinnon tarkastajana toimi professori, KHT Markku Koskela ja varatilintarkastajana KHT Riku Kärnä. Tilintarkastuskertomus ja kertomus varainhoidosta julkaistaan vuoden 2018 vuosikirjan yhteydessä.

HENKILÖSTÖ

Suomalaisen Tiedeakatemia pääsihteerinä toimi Pekka Aula. Tiedeakatemia hallintopäällikkönä toimi fil. maist. Leila Sarajarvi ja hallintosihteerinä fil. maist. Nina Rapelo. Toimistosihteerinä aloitti fil. maist. Ann-Mari Sandholm, joka siirtyi syyskuussa toisen työnantajan palvelukseen. Lokakuussa hallintoassistenttina aloitti fil. maist. Marianne Parvinen. Nuorten Tiedeakatemia sihteerinä toimi ensin fil. toht. Irina Piippo ja elokuusta alkaen valtiot. maist. Katri Rostedt osa-aikaisella työpanoksella. Tiedeakatemia hallinnon alla toimivan CoFA:n palveluksessa toimi akatemiasihteerin sijaisena tammikuusta marraskuulle dos. Panu Nykänen, ja akatemiasihteerinä marraskuusta joulukuun loppuun dos. Päivi Tikka. Tiedesihteerinä toimi valtiot. maist. Kalle Videnoja. Tiedeakatemia pääsihteerinä on CoFA:n sihteeristön hallinnollinen esimies.

Hallintopäällikkö osallistui työolainsäädäntöön, säätio uudistukseen, tietosuojalainsäädäntöön ja viestintään liittyviin koulutuksiin. Hallintosihteerinä osallistui viestintään, tietosuojalainsäädäntöön ja apurahaprosesseihin liittyviin koulutuksiin. Toimistosihteerinä osallistui viestintään liittyvään koulutukseen. Lisäksi hallintopäällikkö, hallintosihteerinä ja toimistosihteerinä osallistuivat ensiapukoulutukseen. Henkilöstö osallistui myös yhteistyöorganisaatioiden järjestämiin informaatiotilaisuuksiin ja seminaareihin.

Kertomusvuonna Tiedeakatemia maksoi palkkaa tai palkkioita kaikkiaan 26 eri henkilölle.

MUU TOIMINTA

Suomen Akatemia ja Suomen Tiedeakatemia käynnistivät toukokuussa 2017 yh-

teisen mentorointiohjelman tutkijoille, jossa suomalainen Tiedeakatemia on tiiviisti mukana. Ohjelman ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Olavi Nevanlinna ja jäsenenä Pekka Aula.

Hallitus on vuoden aikana pyynnöstä ehdottanut jäseniä useihin työryhmiin ja toimielimiin. Tiedeakatemiassa on edustajia monissa eri kotimaisissa ja ulkomaisissa instituutioissa ja organisaatioissa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisten asioiden foorumiin jäseneksi valittiin varaesimies Anna Mauranen ja varalle Minna Martikainen-Peltola.

Korkeakoulutus ja tutkimus 2030 -visiön tiekartan laatimishankkeen ryhmään Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta valittiin Risto Nieminen. Pekka Aula valittiin opetus- ja kulttuuriministeriön Team Knowledge Finland -verkoston ohjausryhmään.

Suomalainen Tiedeakatemia on Tieteellisten seurain valtuuskunnan (TSV) jäsen. TSV:n hallituksessa olivat Tiedeakatemia edustajina Keijo Hämäläinen varamiehenään Arto Haapala (24.9. asti) ja Arto Haapala varamiehenään Elina Ikonen 25.9. alkaen sekä Maria Lähteenmäki varamiehenään Merja Penttilä. TSV:n hallituksen puheenjohtajana toimi Keijo Hämäläinen maaliskuuhun asti.

Pekka Ilmakunnas osallistui Tiedeakatemia edustajana Tieteellisten seurain valtuuskunnan kevätkokoukseen maaliskuussa ja pääsihteerinä syyskokoukseen syyskuussa. Julkaisufoorumien ohjausryhmässä Tiedeakatemia edustajana on toiminut Dennis Bamford.

Tiedeakatemia edustajina Alfred Kordelinin sätiön hallituksessa olivat Jukka Seppälä varamiehenään Keijo Hämäläinen sekä Hannu Riikonen varamiehenään Mari

Vaattovaara. Edustajina säätiön tieteen jaostossa olivat Seppo Hentilä varamiehenään Tuomas Forsberg sekä Eija Kalso varamiehenään Hilkka Soininen. Kansanvaalituksen jaostossa edustajana oli Kirsi Tirri, varalla Leena Syrjälä (6.11. asti) ja Markku Löytönen varalla Risto Nieminen (7.11. alkaen) ja kirjallisuuden jaostossa Heta Pyrhönen, varalla Marjatta Palander.

Tiedeakatemialla on edustajia monissa eri kotimaisissa ja ulkomaisissa instituutioissa ja organisaatioissa

Taiteen jaostossa toimivat Ville Lukkari-
nen varallaan Helena Hyvönen.

Polaarialueiden tutkimuksen kansallisen komitean (SCAR, IASC) Tiedeakatemian varsinaisena edustajana toimi Maria Läh-
teenmäki varaedustajanaan Juha Pekka Lunkka. Suomen eläin- ja kasvitieteen julkaisutoimikunnassa Tiedeakatemian edustajina ovat olleet Jukka Jernvall ja Jaana Bäck. Ulkopolitiikan tutkimussäätiössä Tiedeakatemian edustajana on jatkanut Tuomas Forsberg. Säätiöiden post doc -poolissa Tiedeakatemian edustajana on ollut Kirsi Tirri varallaan Kaisa Nyberg. Kansalliseen LUMA-neuvottelukuntaan nimitettiin edustajaksi pääsihteeri Pekka Aula.

Suomen Akatemian tieteellisissä toimikunnissa oli vuoden 2018 lopussa Suomalaisen Tiedeakatemian jäseniä seuraavasti: Anneli Anttonen ja Maria Läh-
teenmäki kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen toimikunnassa, Paula Eerola, Juha Kinnunen, Reko Leino, Juha Pekka Lunkka ja Jukka Pekola luonnontieteiden ja tekniikan tutkimuksen toimikunnassa, Asla Pitkänen, Jorma Toppari ja Anu Wartiovaara terveyden tutkimuksen toimikunnassa sekä Riitta Julkunen-Tiitto, Kristiina Kruus, Jussi Kukkonen, Johanna Mappes, Jorma Palvimo, Seppo Salminen ja Lea Sistonen biotieteiden ja ympäristön tutkimuksen toimikunnassa. Heistä Anneli Anttonen ja Paula Eerola toimivat toimikunnan puheenjohtajana.

Pekka Ilmakunnas on osallistunut Tiedeakatemian edustajana Kiinteistö Oy Mariankatu 5–7 varsinaiseen yhtiökokoukseen huhtikuussa. Pekka Aula on kiinteistöyhtiön hallituksen jäsen.

Risto Nieminen, Pekka Ilmakunnas ja Pekka Aula vierailivat Vaisala Oyj:ssä hallituksen puheenjohtajan ja toimitusjohtajan kutsumana. Pekka Aula edusti Tiedeakatemian Suomen eläin- ja kasvitieteen julkaisutoimikunnan vuosikokouksessa maaliskuussa ja Pekka Ilmakunnas Vaisala Oyj:n yhtiökokouksessa huhtikuussa. Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan toukokuuiseen kevätkokoukseen Tiedeakatemian edustajana osallistui Pekka Aula. Suomen LUMA-keskuksen StarT-hankkeen kummina toimi Kimmo Kontula.

LIITE 1

UUDEKUUEN 2018 TILAISUUDET

12. HELMIKUUTA: TEEMAILTA IHMISEN

SYNTYMÄ (OSANA SEMINAARISARJAA TIEDE JA IHMISEN ELÄMÄ)

- Alustukset: professori Mikael Fortelius (Helsingin yliopisto) ja akatemiaprofessori Virpi Lummaa (Turun yliopisto)

12. MAALISKUUTA: TEEMAILTA TURVALLISUUS

(OSANA SEMINAARISARJAA TIEDE JA IHMISEN ELÄMÄ)

- Alustukset: sotilasprofessori Aki-Mauri Huhtinen (Maanpuolustuskorkeakoulu) ja professori Tuomas Aura (Aalto-yliopisto)

20. HUHTIKUUTA: VUOSIJUHLA: KUNNIA-

PALKINNON JAKO, KEVÄTKOKOUS JA JUHLAILLALLINEN (OSANA SEMINAARISARJAA TIEDE JA IHMISEN ELÄMÄ)

- Suomalaisen Tiedeakatemia kunnia-palkinto ja mitali nro 30 myönnettiin akateemikko Eva-Mari Arolle (Turun yliopisto)
- Akateemikko Aron juhlaesitelmä
- Kevätkokouksessa käsiteltiin ja päätettiin sääntömääräiset asiat
- Kevätkokouksen jälkeen järjestettiin juhlailallinen

20. HUHTIKUUTA: KEMIAN RYHMÄN

SEMINAARI CHEMISTRY IN FINLAND 2018 - SOLUTIONS TO MAJOR CHALLENGES

15. TOUKOKUUTA: TEEMAPÄIVÄ TAMPEREELLA

- Aamupäivällä vierailtiin Emil Aaltosen säätiön tiloissa, missä kuultiin säätiön toiminnasta ja Tampere3-uudistuksen tilanteesta sekä tutustuttiin tiloihin
- Iltapäivällä järjestettiin Tampereen yliopistolla seminaari "Soten tie: mitä jo-

kaisen tulisi tietää uudistuksesta", joka oli osa seminaarisarjaa Tiede ja ihmisen elämä

- Seminaarissa alustajina yliopistonlehtori Liina-Kaisa Tynkkynen (Tampereen yliopisto) ja dekaani Juha Teperi (Tampereen yliopisto)

10. SYYSKUUTA: TEEMAILTA TIEDE JA KYLMÄ

(OSANA SEMINAARISARJAA TIEDE JA IHMISEN ELÄMÄ)

- Tilaisuudessa juhlistettiin Suomalaisen Tiedeakatemia uusia jäseniä
- Professori, tieteellinen johtaja Ari Laaksonen (Ilmatieteen laitos): Sateen tekoa ja ohutta yläpilveä – miten hyvin ymmärrämme jääkiteiden syntyä?
- Tutkimusprofessori, johtaja Timo Koivurova (Lapin yliopisto ja Arktisen tutkimuksen keskus): Ympäristöongelmat ja Arktis – mitä Arktinen neuvosto on pystynyt tekemään?

Lokakuussa järjestetyssä Tiedegaalassa juhlittiin 110-vuotiaasta Suomalaista Tiedeakatemiaa

8. LOKAKUUTA: TEEMAILTA TIEDE, IHMINEN

JA DIGITAALINEN MAAILMA (OSANA SEMINAARISARJAA TIEDE JA IHMISEN ELÄMÄ)

- Professori Krista Lagus (Helsingin yliopisto): Digitaalinen humanismi
- Tutkijatohtori Michael Laakasuo (Helsingin yliopisto): Mikrosiruja aivoissa?
- Jaettiin Brusiinin Säätiön, Öhmannin Säätiön sekä Jutikkalan rahaston apurahadiplomit

10. LOKAKUUTA: SUURI NOBEL-TILAISSUUS

- Tilaisuus järjestettiin yhteistyössä muiden tiedeakatemioiden ja Helsingin Sanomien kanssa Sanomatalon Mediatorilla
- Tilaisuudessa asiantuntijoiden johdolla esiteltiin vuoden 2018 Nobel-palkinnot

19. LOKAKUUTA: TIEDEGAALA

- Tilaisuudessa ojennettiin Humanistipalkinto apulaisprofessori Maria Lasonen-Aarniolle (Helsingin yliopisto) ja Väisälän palkinto professori Otso Ovaskaiselle (Helsingin yliopisto)

12. MARRASKUUTA: TEEMAILTA TIEDE JA RUOKA SEKÄ SYYSKOKOUS (OSANA SEMINAARISARJAA TIEDE JA IHMISEN ELÄMÄ)

- Professori Riitta Korpela (Helsingin yliopisto): Suomen mikrobisto ja aivot
- Professori Kaisa Poutanen (VTT): Mistä ja miten uutta ruokaa?
- Syyskokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat

14. MARRASKUUTA: KONFERENSSI EUROPE ON TEST: NARRATIVES OF UNION AND DISUNION - THE NORDIC PERSPECTIVE

- Suomen Tiedeakatemioiden -yhteistyöneuvoston konferenssi

10. JOULUKUUTA: TEEMAILTA TIEDE JA RAHA (OSANA SEMINAARISARJAA TIEDE JA IHMISEN ELÄMÄ)

- Professori Yrjö Neuvo (Aalto-yliopisto): Tiede ja raha
- Väisälän palkinnot ojennettiin professori Tero Heikkilälle (Jyväskylän yliopisto) ja professori Jani Lukkariselle (Helsingin yliopisto)
- Kuultiin palkinnonsaajien esitelmät
- Jaettiin apurahadiplomit Väisälän rahaston apurahansaajille

12. JOULUKUUTA: AI DAY 2018

- Suomalaisella Tiedeakatemiolla oli oma tilaisuus tapahtumassa